

TABIIY RESURLAR SALOHİYATI VA UNING IQTISODIY AHAMIYATI

Bobojonova M.J

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Hozirda atrof-muhitni muhofaza qilish inson yashash faoliyatini ta'minlashga qaratilgan qator davlat va jamiyat tadbirlaridan iborat bo'lib, tabiat, inson va jamiyat o'rtasidagi o'zaro aloqadorlik muammosi abadiy muammolardan biri hisoblanadi. Insoniyatni qurshab turgan tabiatni, haqiqatdan ham, onaga taqqoslash mumkin. Chunki u butun tirik mavjudotlarni hayotbaxsh nafasi bilan ta'minlab turadi, to'ydiradi, kiyintiradi va albatta, ardoqlaydi. Insonning ma'naviy, iqtisodiy, jismoniy, lozim bo'lsa, aqliy hayoti bevosita tabiat musaffoligi bilan chambarchas bog'liq. Jamiyat taraqqiyotining barcha bosqichlarida inson tabiatga turlicha ta'sir ko'rsatgan, natijada insonning atrof-muhitga bo'lgan munosabati ham shunga mos ravishda o'zgarib borgan.

Kalit so'zlar: ekologiya, mintaqaviy chegara, ekologik muvozanat, biznes, qishloq xo'jaligi, minerallar, flora va fauna.

Hozirgi rivojlangan jamiyatda fan-texnika taraqqiyotining eng yuqori natijasi bilan sanoat ishlab chiqarishining jadal rivojlanishi, qishloq xo'jaligining misli ko'rilmagan darajada kengayishi, insoniyatning bir asrda 6 baravarga ko'payishi oqibatida tabiiy zahiralardan me'yorida ortiqcha foydalanilishi, o'rni kelganda shuni aytish lozimki, insoniyat tabiat qonuniyatlarini bilmasliklari yoki bilsalarda, uni nazar-pisand qilmasliklari oqibatida, hamda tabiat boyliklaridan noqonuniy foydalanishlari natijasida insonning ekologiyaga xavfi juda yuqori darajaga yetdi. Oqibatda ekologik muammolar mahalliy, mintaqaviylik chegarasidan chiqib umumbashariy ekologik muammolar darajasiga yetdi. Oxir oqibat necha ming yillar davomida barqaror bo'lib kelgan ekologik muvozanatga putur yetib, inson bilan tabiat o'rtasidagi munosabatlarga zarar yetib, insoniyatning umumiy vatani va makoni hisoblangan ona tabiat falokat yoqasiga kelib qoldi.

Ushbu masalaga to'xtalib, mamlakatimiz birinchi Prezidenti Islom Abdug'aniyevich Karimov bunday degan edilar: Tabiat va atrof-muhit muammosi barcha mamlakat va mintaqalar uchun dolzarb. Lekin uning jadallik sur'ati dunyoning boshqa mamlakatlarida har xil darajadadir. O'ra Osiyo mintaqalarida ekologik muammolar juda xavfli zonalar vujudga kelayotgani barchamizga birdek alamli ekanligini aytish mumkin. Vaziyatning murakkabligi shundaki, u bir necha o'n yilliklar mobaynida ushbu muammoni inkor etishi natijasida emas, balki mintaqada inson hayot faoliyatining deyarli barcha sohalari ekologik xatar ostida qolganligi natijasida kelib chiqqandir. Tabiatga qo'pol va takabburlarcha munosabatda bo'lishga yo'l qo'yib bo'lmaydi. Bunday munosabatni tabiat kechirmaydi. Inson – tabiatning “egasi” degan soxta sotsialistik mafkuraviy da'vo, ayniqsa, Markaziy Osiyo mintaqasida ko'plab odamlar, bir qancha xalqlar

vamillatlarning hayoti uchun fojiga aylandi. Ularning qirilib ketishi, genofondning yo‘q bo‘lib ketish yoqasiga keltirib qo‘ydi”. Afsuski, bu jarayonlar O‘zbekistonni ham chetlab o‘tmadi. Mutaxassislarning baholashiga ko‘ra juda murakkab, aytish mumkinki, xavfli vaziyat vujudga kelmoqda.

Bular quyidagilardan iborat:

- Yerning cheklanganligi va uning sifati bilan bog‘liq xavfning to‘xtovsiz ortib borayotganligi;
- Chuchuk suv zaxiralarining, ayniqsa, yer usti va yer osti suvlarining keskin taqchilligi, hamda ifloslanib borayotganligi;
- Orol dengizining qayta tiklana olmasligi;
- Atmosfera havo bo‘shlig‘ining ifloslanib borayotganligi va hokazolar.

Mustaqillik yillarida mamlakatimizda tabiat muhofazasiva uning boyliklaridan oqilona foydalanish borasida talaygina ishlar amalga oshirildi va oshirilmoqda. Hech kimga sir emaski, bugungi kunda ekologik muammolar insoniyatning hayotiyfaoliyatiga jiddiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Shular jumlasiga jonli tabiat genofondini saqlab qolish, yer, suv, havo muhitiga bo‘ladigan zararli ta’sirlarni kamaytirish, yer osti, yer usti qazilma boyliklardan oqilona foydalanish, qishloq va shaharlar aholisi uchun qoniqarli sharoitlar yaratish, bashariyat e’tiborini mintaqaning ekologik qaratish kabi dolzarb masalalar kiritish mumkin.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoev Oliy Majlis Senati va qonunchilik palatasi a’zolari murojaatnomasida yangi 2024-yilga yurtimizda “Yoshlar va biznesni qo‘llab-quvvatlash yili”, deb nom berishni taklifetganligi ham bunugi kunda iqlim o‘zgarishlarning ekologikoqibatlarini inson, bioxilma-xillikka va boshqa tirik mavjudotlarga zararli ta’sirini oldini olish bilan ham bevosita bog‘liqdir. Shu bilan birga, shaxsan bizning Prezidentimiz Sh.Mirziyoyev tashabbusi bilan 2017-2021 yillarda ishlab chiqilgan “O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha harakatlar strategiyasi” alohida e’tirofga sazovor bo‘ldi, bu global iqlim o‘zgarishlarining salbiy ta’sirini yumshatish va Orol dengizi qurilishining qishloq xo‘jaligi va aholi hayotini rivojlantirish bo‘yicha tizimli chora-tadbirlar ko‘rish zarurligini ko‘rsatadi. Bu boradagi ilmiy tadqiqot ishlarini yanada kuchaytirish, yosh avlodni tabiatga nisbatan ongli va mehr oqibatli bo‘lishi uchun ekologik ta’lim-tarbiyani yanada jonlashtirish maqsadga muvofiqdir.

Har qanday mamlakat iqtisodiyotiga resurslarning mavjudligi va joylashtirish uchun tabiiy sharoitlar muhim ahamiyat kasb etadi. Bunga iqlim, relyef shakli, geografik joylashuvi va boshqa omillar kiradi. Tabiiy resurs salohiyati ushbu mintaqada eng rivojlangan milliy iqtisodiyotning tuzilishi va tarmoqlarini belgilaydi. Shuning uchun ular jahon iqtisodiyoti rivojlanishida ulkan rol o‘ynaydi.

Mintaqaning tabiiy resurs potentsialiga inson hayotining har qanday sohasida ishlatiladigan elementlar va tabiiy omillar kiradi. Ular kelib chiqishi, tabiati va qo‘llanilish sohasiga qarab bir nechta toifalarga bo‘linadi. Ushbu tasnifda eng muhim o‘rin mineral resurslardir. Minerallar tabiiy resurslardan biri bo‘lib, ushbu resurslar, o‘z navbatida, metall bo‘lmagan, ma’danli va mineral resurslarga bo‘linadi. Bu toifaga

yerining tubida joylashgan va iqtisodiy sohalarda ishlatilishi mumkin bo'lgan minerallarning butun massasi kiradi.

Minerallarni qazib olish dunyoning turli burchaklarida amalga oshiriladi. Ba'zi konlar chuqur o'rganilib, faol ravishda o'zlashtirilmoqda. Boshqa konlarni faqat geologlar o'rganmoqda. Ba'zi konlarni o'zlashtirish hali ham uzoq muddatli rejalarda mavjud. Shuningdek, minerallar paydo bo'lish chuqurligi va sifatiga qarab bo'linadi. Dastlab yer yuzasida joylashgan konlar topildi. Ammo texnologiyaning rivojlanishi bilan odamlar ichakka chuqurroq kirib borishga muvaffaq bo'lishdi. Bundan tashqari, ko'plab qoldiqlar qayta tiklanmaydigan manbalar toifasiga kiritilgan, ya'ni, ularning zaxiralari cheksiz emas. Boshqa turdagi manbalar tiklanishi mumkin, ammo bu biroz vaqt talab etadi. Tabiiy resurs salohiyatiga yer resurslari ham kiradi. Bunga o'rmonlar, yaylovlar, haydaladigan yerlar, butalar, pichanzorlar va unumdorligi past yerlar kiradi. Ushbu manbalar ma'lum omillar ta'sirida o'z sifatlarini yo'qotishi mumkin. Suv resurslari ham jahon iqtisodiyotining tabiiy resurs salohiyatiga kiradi. Bu yerda okean suvlari, shuningdek sayyoramizning barcha suv sathlari (daryolar, ko'llar, botqoqlar, muzliklar, artezian va yer osti suvlari) alohida o'rin tutadi.

Biologik resurslar - bu flora va faunalar dunyosining xilma-xilligi. Keyingi toifaga Jahon okeanining resurslari kiradi. Ular suvda, yer yuzida yoki dengiz tubi ostida eritilishi mumkin. Bunga muhofaza qilinadigan, tabiiy-iqlimiy va balneologik resurslar ham kiradi. Oxirgi toifani kosmik va iqlim omillari tashkil etadi. Bu yaqinda insoniyat tomonidan muvaffaqiyatli qo'llanilib kelinayotgan quyosh energiyasi, yerning ichki harorati, to'liqlar va shamol energiyasi va boshqa manbalar. Sayyoramizning tabiiy resurs salohiyati juda katta. Ammo barcha manbalar yana ikkita toifaga bo'lish mumkin: tiklandigan resurslar va qayta tiklab bo'lmaydigan resurslar. Ularning aksariyati tiklanmaydi. Shu sababli, insoniyat ularga nisbatan oqilona munosabatda bo'lishi va iloji bo'lsa, ularning ko'payishiga yordam berishi kerak.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, tabiiy resurslardan foydalanish insoniyat vujudga kelishi bilan boshlangan bo'lsada, bugungi kunga kelib tabiiy resurslardan samarali foydalanishga alohida e'tibor berilmoqda. Tabiiy resurslar nazariy jihatdan farqlanishi ya'ni tiklanadigan va tiklanmaydigan toifaga bo'linishi alohida e'tiborga molik. Chunki insoniyatning cheksiz ehtiyojlarini cheklangan resurslar bilan qondirishning, bundan tashqari tabiatni muhofazasini hammamiz mas'uliyat bilan yondashishimiz lozim. Orol dengizi bunga yaqqol dalil bo'la oladi. Tabiatga nisbatan tashlangan har qanday qadam jamiyatning va o'sha yurtning kelajagiga bevosita ta'siri muqarrar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODNI O'RGANISHDA KERAKLI KO'RSATKICH XUSUSIYATLARI VA O'LCHOV TURLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 64-69.

2. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL VA RAQAMLI OTISHLAR AVTOMOBIL EKOTIZIMINI QANDAY O'ZGARTIRMOQDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 60-65.

3. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). O 'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO 'JALIGI SOHASINING HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 147-151.

4. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODIYOTDA IQLIM O'ZGARISHI BILAN PAYDO BO'LADIGAN MUAMMOLARNI OLDINI OLISH MAQSADIDA JORIY QILINGAN ISTIQBOLLI YO'NALISHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 108-113.

5. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). XIX VA XX ASRLARDA INSTITUTIONALIZM IQTISODIY TA'LIMOTINING RIVOJLANISH DARAJASI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 62-67.

6. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KASANACHILIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 277-282.

7. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. (2024). QISHLOQ XO 'JALIGINI KLASSTERLASHNING XORIJIY TAJRIBASI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 65-71.

8. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). FRILANSERLIK-O'ZINI O'ZI BAND QILISHNING YANGI SHAKLI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 283-288.

9. Akbarovna, N. N. (2024). O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA MAKROIQTISODIY DASTURLARNI ISHLAB CHIQISH VA AMALGA OSHIRUVCHI YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 383-389.

10. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLIL QILISHDA QO 'LLANILADIGAN ASOSIY KO 'RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 278-283.

11. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 82-89.

12. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). РОЛЬ ИННОВАЦИЙ В ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ: НАЦИОНАЛЬНЫЙ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ КОНТЕКСТ. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 41-49.

13. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING TAMOIYILLARI VA MAMLAKATIMIZ IQTISODIYOTI

BILAN BOG'LIQLIGI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 97-103.

14. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 314-322.

15. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). BUXORO VILOYATIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASI VA BANDLIK. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 67-73.

16. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). YASHIRIN IQTISODIYOTNING MILLIY JAMIYATIMIZGA TA'SIRI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 104-108.

17. Bahodirovich, X. B. (2025). KORXONALARDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI TASHKIL QILISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 72-78.

18. Bahodirovich, X. B. (2025). O'ZBEKISTONDA SOLIQ NAZORATINI AMALGA OSHIRISH SHAKLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 47-53.

19. Bahodirovich, X. B. (2025). RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA MOLIVAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH AMALIYOTI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 29-34.

20. Bahodirovich, X. B. (2025). SUG'URTA TASHKILOTLARIDA MOLIVAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 37-43.

21. EI, I. (2024). BUXORO VILOYATIDA CHORVACHILIK TARMOG 'I YASHILLASHISH HOLATI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 165-171.

22. EI, I. (2024). MILLIY KOMPANIYALAR RAQOBATBARDOSHLIGI OMILLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 168-174.

23. EI, I. (2024). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 175-182.

24. EI, I. (2024). QISHLOQ XO 'JALIGI TARMOQLARINI YASHIL IQTISODIYOT ORQALI RIVOJLANTIRISH YO 'LLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 172-180.

25. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOT MAQSADLARINI BELGILASH VA ULARGA ERISHISH BO 'YICHA STRATEGIK REJALASHTIRISH JARAYONLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 22-28.

26. Raxmonqulova, N. O. (2025). SAMARALI RAHBARNING XUSUSIYATLARI, LIDERLIK USULLARI VA ULARNING TASHKILOT MUVAFFAQIYATIGA TA'SIRI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 29-35.

27. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTNING TURLI TUZILMALARI VA ULARNI BOSHQARISH USULLARINING AFZALLIKLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 15-21.

28. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLI KO'RSATISHDA SANOATNING O'RNINI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 42-50.

29. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). YENGIL SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYALAR. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 15-22.

30. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARXNI HISOBGA OLISH VA UNI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 40-46.

31. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). KORXONALAR MAHSULOTLARI TANNARXINI ANIQLASHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 54-61.

32. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). XARAJAT TUSHUNCHASI VA MAHSULOT TANNARXINI SHAKLLANTIRISH: NAZARIYA VA AMALIYOT. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 79-85.

33. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). STANDARTLARGA MUVOFIQ XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 62-68.

34. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARX VA UNING IQTISODIY TAHLILDAGI ROLI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 86-93.

35. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). BUYURTMA BO'YICHA XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 24-30.

36. Supiyevna, B. M. (2024). IMPROVING THE EFFICIENCY OF LEADER LABOR IN THE MODERN MANAGEMENT SYSTEM. *Gospodarka i Innowacje*, 54, 51-55.

37. Заявитдинова, Н. М., Базарова, М. С., & Ходжиев, А. Б. (2022). ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА СТРАТЕГИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ НА ТЕРРИТОРИИ УЗБЕКИСТАНА. *ББК 65.0501 А 43*, 265.

38. Supievna, B. M. (2023). USING EFFECTIVE WAYS OF CONDUCTING MARKETING RESEARCH IN INTERNATIONAL COMPANIES. *Gospodarka i Innowacje*, 41, 79-83.

39. To'rayevna, S. N. (2024). TEXNOLOGIYA DISKURSI VA YANGI MEDIA SIYOSIY IQTISODIYOTI.

40. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 559-568.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

41. To'rayevna, S. N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.

42. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI.

43. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONA FAOLIYATIDA INNOVATSIYALARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBASIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.

44. Xudoynazarovich, S. A. (2024). CHALLENGES OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND THEIR SOLUTIONS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 398-402.

45. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 153-159.

46. Akbarovna, N. N. (2024). O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA MAKROIQTISODIY DASTURLARNI ISHLAB CHIQISH VA AMALGA OSHIRUVCHI YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 383-389.

47. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLIL QILISHDA QO 'LLANILADIGAN ASOSIY KO 'RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 278-283.

48. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KASANACHILIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 277-282.

49. Очилов, Ш. Б., & Жумаева, З. К. (2017). Основные направления развития инноваций в республике Узбекистан. *Инновационное развитие*, (6), 45-47.

50. Jumayeva, Z. K., & Mamadjonov, G. N. (2024). Ways to Strengthen Financial Control in the Utilization of State Budget Funds. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 4(1), 61-64.

51. Bustonovna, J. Z. (2024). ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL SECTORS IN REGIONAL DEVELOPMENT. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 394-397.

52. Bustonovna, J. Z. (2024). DAVLAT TASHKILOTLARINING FAOLIYATINI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ISH YURITISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING ZARURIY SHARTLARI.

53. Jumayeva, Z. (2024). JISMONIY SHAXSLAR DAROMADLARINI SOLIQQA TORTISH MEXANIZIMINI TAKOMILASHTIRISH. *Modern Science and Research*, 3(6).

54. Bustonovna, J. Z. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

55. Amanillo, R., & Azimov, B. F. (2025). ANALYSIS OF THE LABOR MARKET AND ITS IMPACT ON ECONOMIC DEVELOPMENT. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 22-27.

56. AT, I. (2024). IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA INVESTITSIYA QILISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 149-155.

57. AT, I. (2024). MINTAQALAR VA MA'MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 249-255.

58. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLASH STRATEGIYASINING IQTISODIY MEXANIZMLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 256-263.

59. AT, I. (2024). TADBIRKORLIK FAOLIYATINING DAVLAT TOMONIDAN QO 'LLAB QUVVATLANISHI VA SOHAGA MINTAQALAR MIQYOSIDA INVESTITSIYA JALB QILISH SAMARADORLIGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 264-271.

60. Avazovna, R. L. (2024). PENSIYA TA'MINOTINI MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH ORQALI PENSIYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MASALALARI. *Miasto Przyszłości*, 55, 1469-1474.